

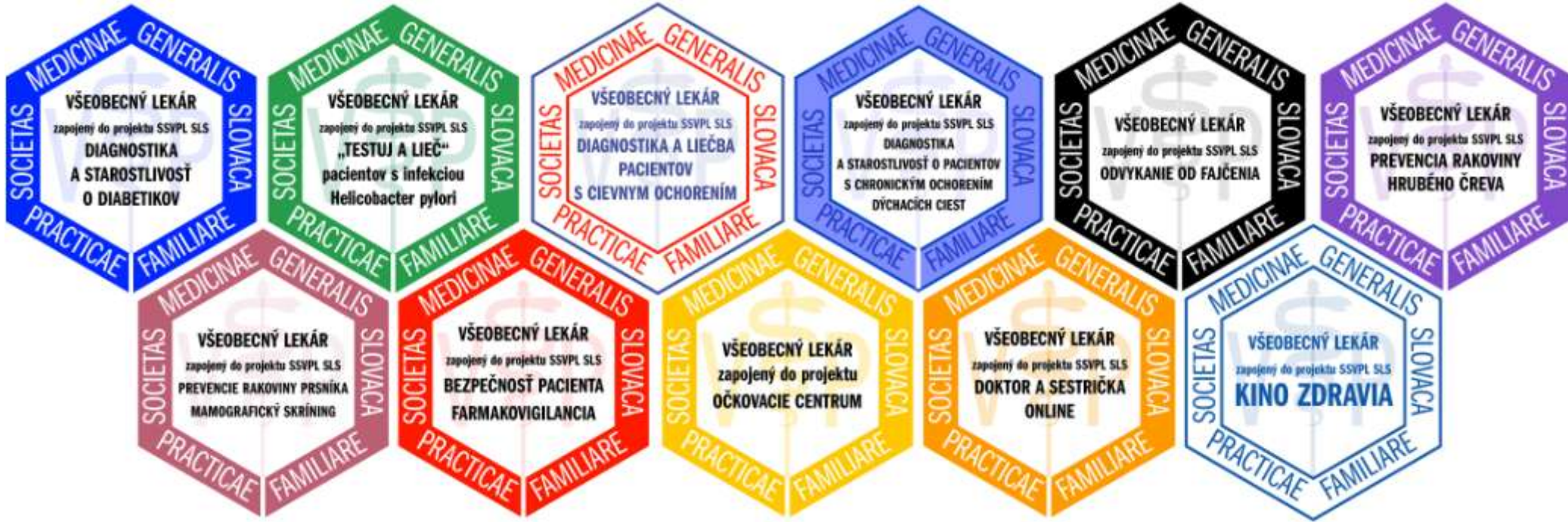
Diaprojekt SSVPL SLS

www.vpl.sk

P. Lipták, M. Jandžíková, T. Hybský, I. Vaverková, J. Bendová, Z. Babjaková,

Projekt zvyšovania kvality všeobecných praktikov

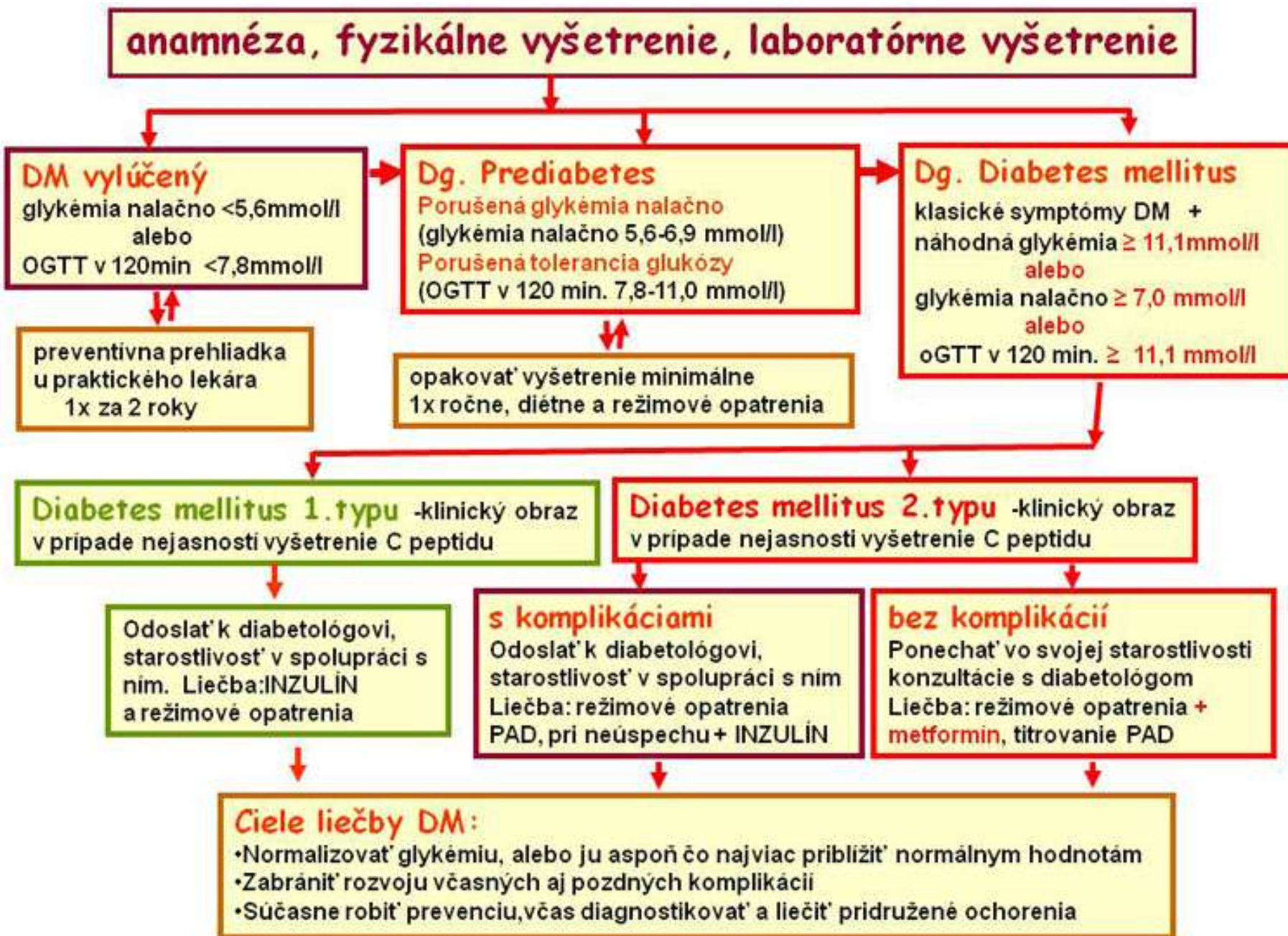

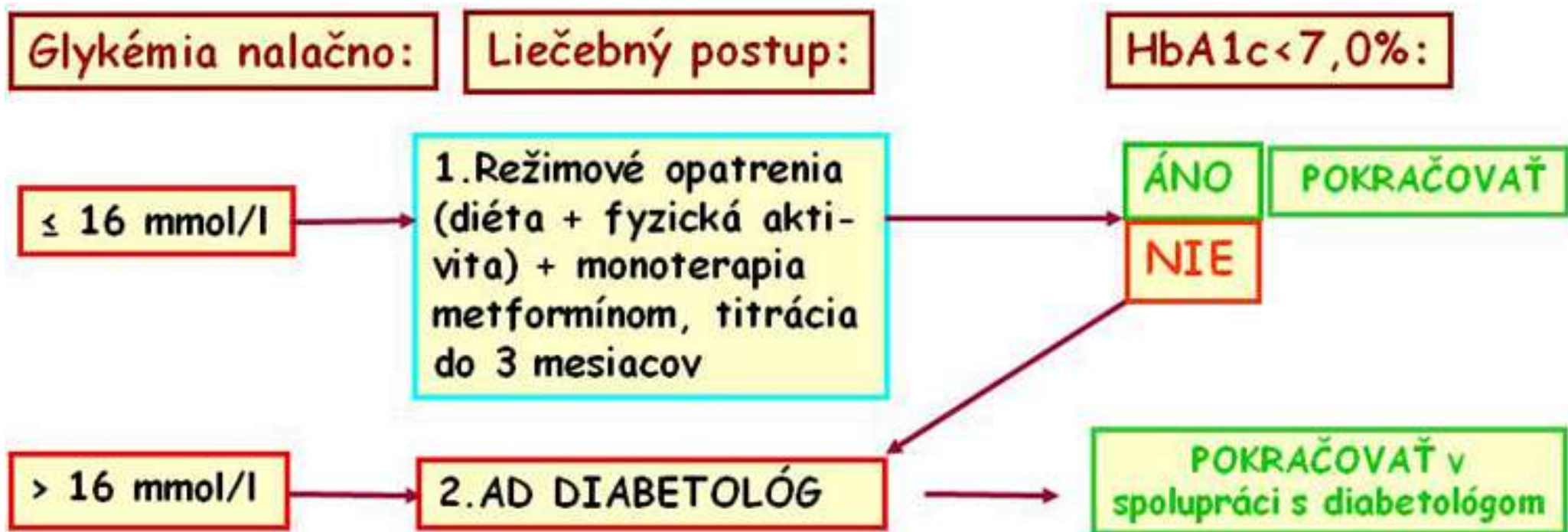
Súčasný stav v DM na Slovensku

- dispenzarizovaných diabetikov cca 300 000
- odhad nediagnostikovaných diabetikov cca 300 000
- za 20 rokov sa predpokladá zdvojnásobenie počtu diabetikov
- teraz tu máme cca 600 000 diabetikov a bude ich 1 200 000
- 150 diabetológov? 400 internistov
- úroveň starostlivosti o diabetikov na Slovensku je na 26. mieste v EÚ ([The Euro Consumer Diabetes Index 2008 report](#))
- chýba podiatrická starostlivosť
- poskytovanie starostlivosti špecialistami versus poskytovanie starostlivosti všeobecnými lekármi v primárnej starostlivosti?

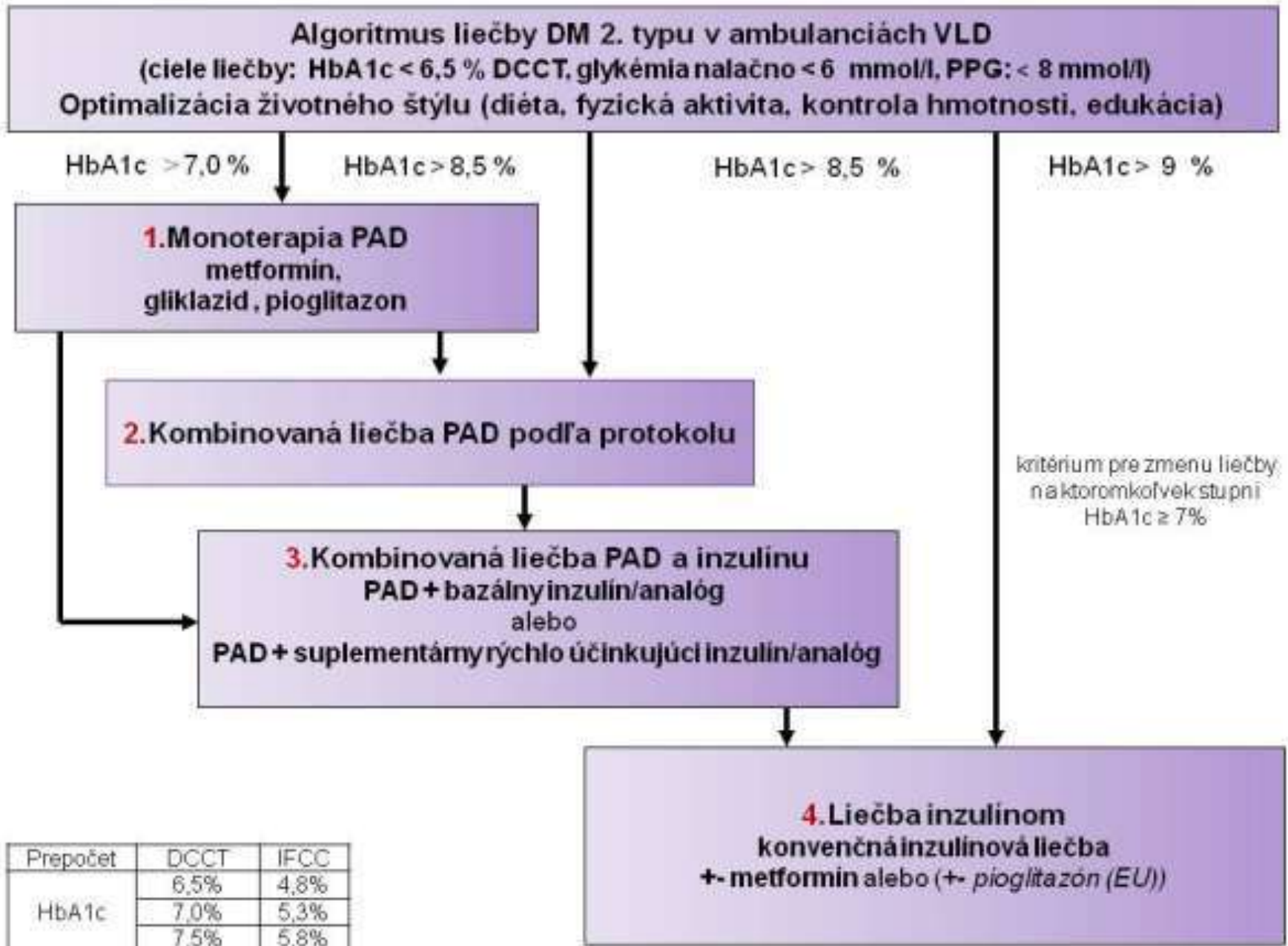
Algoritmus diagnostiky diabetes mellitus v ambulancii VLD

Hľadanie algoritmu liečby diabetu 2. typu v ambulancii VLD súčasné možnosti manažmentu?

Algoritmus liečby diabetes mellitus v ambulancii VLD -budúcnosť?

Ciele liečby (prevencie KVO) u diabetikov 2.typu

- optimalizácia životného štýlu(diéta, fyzická aktivita, kontrola hmotnosti, edukácia)

HbA1c(glykovaný hemoglobín)	$\leq 6.1\%$	$< 6.5\%$ (DCCT)* $< 4.5\%$ (IFCC)*
Glykémia na lačno	≤ 6.0 mmol/l	
Self-monitoring glykémie na lačno	4.0-5.0 mmol/l	4.0-6.0 mmol/l*
postprandiálna	4.0-7.5 mmol/l	5.0-8.0 mmol/l*
Krvný tlak	$< 130 / 80$ mm Hg	
Celkový cholesterol	< 4.5 mmol/l	
LDL cholesterol	< 2.5 mmol/l	< 2.0 mmol/l*

* platí pre diabetikov s manifestným KVO

Protokol

Číslo centra:

Poradové číslo pacienta:

Meno a priezvisko pacienta:

Informovaný súhlas pacienta:

Bol som informovaný n svojom ochorení a súhlasím s podmienkami liečby a sledovania u všeobecného lekára :

_____ dátum a podpis

_____ dátum zaradenia, pečiatka a podpis lekára

_____ dátum ukončenia sledovania, pečiatka a podpis lekára

Edukácia diabetika					
Téma	1. O cukrovke	2. Dieťa	3. Pohyb	4. Starostlivosť o nohy	5. Hypoglykémia
Dátum školenia:					
Podpis lekára/sestry					
Podpis pacienta					

V prípade akýchkoľvek problémov a otázok kontaktujte konzultačné centrum projektu:

MUDr. Peter Lipták, SSVPL SLS, Námestie SNP 10, 814 66 Bratislava, mobil 0903 440016

email: peter.liptak.vpl@gmail.com

web stránka projektu: <http://www.vpl.sk/cps/rde/xchg/sprisk/xsl/21110.htm>

VSTUPNÝ / VÝSTUPNÝ PROTOKOL

Číslo centra:

Meno a priezvisko pacienta:

Poradové číslo pacienta:

Pohlavie: M Ž

Rok narodenia:

Vstupné HbA1c:

Novodiagnostikovaný DM2: A N

Výstupné HbA1c:

DM2 diagnostikovaný od MM/RRRR:

BMI vstupné:

BMI výstupné:

Fajčiar: A N

Dátum ukončenia fajčenia:

úmrť: A N

Dôvody ukončenia sledovania:

(odoslaný do dispenzarizácie diabetológa, zmena lekára, odmietanie liečby, a pod., špecifikujte)

Postihnutie zraku, očné vyšetrenia:

I. očné vyšetrenie po zaradení, dátum:

Posledné očné vyšetrenie, dátum:

bez diabetických zmien: A N

bez diabetických zmien: A N

retinopatia: A N

retinopatia: A N

makulopatia: A N

makulopatia: A N

amauroza: A N

amauroza: A N

Ostatné pridružené ochorenia pri zaradení do sledovania:

SYNDRÓM DIABETICKEJ NOHY: A N

ICHS: A N

ulcerácie: A N

ICHDK: A N

onychomykóza: A N

CMP: A N

plíseň v medziprstiach: A N

NEFROPATIA: A N

gangréna, amputácia: A N

NEUROPATIA: A N

Ostatné pridružené ochorenia pri ukončení sledovania:

SYNDRÓM DIABETICKEJ NOHY: A N

ICHS: A N

ulcerácie: A N

ICHDK: A N

onychomykóza: A N

CMP: A N

plíseň v medziprstiach: A N

NEFROPATIA: A N

gangréna, amputácia: A N

NEUROPATIA: A N

Iniciály pacienta:

Poradové číslo pacienta:

Dátum 1. návštevy s
podozrením na DM:

Dátum stanovenia diagnózy DM:

Klinický obraz:polyúria a polydipsia: A Npriberanie: A Nrecidivujúce kožné infekcie: A Núnava, slabosť: A Nrecidivujúce urogenitálne infekcie: A Nzvýšené potenie: A Nťažká paradentóza: A Nneurasténia: A N**Odporúčania platné pre diagnostikovanie Diabetes mellitus.**

Diabetes mellitus môžeme diagnostikovať tromi spôsobmi:

1) Príležitostná glykémia $\geq 11,1$ mmol/l v kapilárnej krvi alebo vo venóznej plazme u symptomatického jedinca je diagnostická pre DM. Diagnóza sa musí potvrdiť 1x glykémiou nalačno ≥ 7 mmol/l vo venóznej plazme.

2) Glykémia vo venóznej plazme nalačno: Diabetes mellitus $\geq 7,0$ mmol/l, hodnota musí byť potvrdená 1x opakovaným vyšetrením

Prediabetes-IFG - glykémia nalačno $\geq 5,6$ až $< 7,0$ mmol/l (IFG -impaired fasting glucose - porucha glykémie nalačno)

Diabetes mellitus vylučujú hodnoty glykémie nalačno $< 5,6$ mmol/l.

3) OGTT - glykémia vo venóznej plazme v 120 min. po podaní 75 g glukózy:

Diabetes mellitus $\geq 11,1$ mmol/l, Prediabetes-IGT, porušená glukózová tolerancia $\geq 7,8$ až $< 11,1$ mmol/l

(Prediabetes - IGT - impaired glucose tolerance - porucha glukózovej tolerancie)

DM vylučuje hodnota glykémie vo venóznej plazme $< 7,8$ mmol/l v 120 min. OGTT.**Ako odlišíme DM 2 typu od DM 1 typu?**

Vyšetříme C-peptid, DM typu 1 má podnormálne až nulové hodnoty C-peptidu.

Laboratórna diagnostika, potvrdenie diagnózy DM**Príležitostná glykémia mmol/l**
(kapilárna krv alebo venózna plazma)

Dátum vyšetrenia

Hodnota, mmol/l

Glykémia nalačno mmol/l
(venózna plazma)

Dátum vyšetrenia

Hodnota, mmol/l

OGTT-glykémia mmol/l, venózna plazma

Dátum vyšetrenia

1. glykémia nalačno

2. glykémia v 120 minúte po podaní 75 g glukózy

C-peptid - dátum vyšetrenia:

hodnota:

norma laboratória:

Zhodnotenie**Označte:**

1. Diabetes mellitus je vylúčený (kontrola o 2 roky pri preventívnej prehliadke)

 A N2. Prediabetes - PORUCHA GLYKÉMIE NALAČNO / PORUCHA GLUKÓZOVEJ TOLERANCIE
opakovať vyšetrenia minimálne 1x ročne, režimové opatrenia, terapeutické zhodnotenie A N

3. Diabetes mellitus typ 1 - odoslaný k diabetológovi - konzultačný protokol

 A N

4. Diabetes mellitus typ 2 - ponechaný v starostlivosti ambulancie všeobecného lekára

 A N

5. Diabetes mellitus typ 2 - odoslaný k diabetológovi - konzultačný protokol

 A N

ZO DŇA: _____

Iniciály pacienta:

Poradové číslo pacienta:

Odporúčania pre liečbu DM 2 typu v prvej fáze projektu:

1. Kontrola celej doterajšej liečby na možné interakcie a diabetogénne vplyvy, nahradenie diabetogénnych liekov vhodnejšími preparátmi. Tento krok odporúčame realizovať **aj u prediabetických stavov**.
2. Pri každej kontrole individuálne poučenie o režimových opatreniach a kontrola správnosti ich pochopenia.
3. U DM 2 typu indikovanie liečby metformínom, postupné titrovanie od najnižšej dávky.
4. Rešpektovať kontraindikácie liečby metformínom a úzkostlivo odsledovať možné NÚL.
5. Zvlášť dôkladné poučenie o nevhodnosti kombinácie metformínu s alkoholom.
6. Poučenie pacienta o možnosti vzniku hypoglykémie, o jej príznakoch a spôsobe jej zvládnutia jeho vlastnými silami.
7. Opätovne individuálne zvaženie všetkých faktorov liečby s ohľadom na maximálnu bezpečnosť pacienta.

FARMAKOTERAPIA:

ANTIDIABETIKA Obchodné názvy:	Obsah účinnej látky	Dávkovanie

HYPOLIPIDEMIKA A ANTIHIBEZITIKA Obchodné názvy:	Obsah účinnej látky	Dávkovanie

ANTIHYPERTENZÍVA Obchodné názvy:	Obsah účinnej látky	Dávkovanie

ANTIAGREGANCIA Obchodné názvy:	Obsah účinnej látky	Dávkovanie

OSTATNÉ Obchodné názvy:	Obsah účinnej látky	Dávkovanie

Iničiály pacienta:

Poradové číslo pacienta:

Odporúčania pre monitorovanie DM 2 typu u pacientov zaradených do projektu:

1. **TP** -pri nastavovaní diabetika sú niekedy (na začiatku po stanovení diagnózy, pri zmene liečby, dekomp.) potrebné častejšie kontroly ako v trojmesačných intervaloch. Na túto titráciu liečby slúži **titračná prehliadka TP**. Jej obsah:

INTERVENCIA REŽIMOVÝCH OPATRENÍ – POHYB / DIÉTA, MONITOROVANIE NÚL. Vyšetrenia:

glykémia nalačno a postprandiálna, BMI, obvod pása, TK, kontrola dolných končatín

2. **á3M** – prehliadka á 3 mesiace - ako TP + HbA1C.

3. **á6M** – prehliadka á 6 mesiacov - ako á3M + **sérové lipidy+ moč chemicky a sediment.**

4. **VP/RP** – skompletizovanie vstupnej prehliadky pri stanovení diagnózy a ročná prehliadka. Obsah: **á6M** + komplexné vyšetrenie zamerané na postihnutie veľkých ciev, príznaky ICHS, ICH DK a ICH CNS, EKG podľa možnosti meranie ABI indexu alebo USG doppler artérií DK. Ďalej orientačné neurologické vyšetrenie, obličkové funkcie (kreatinín, GF), proteinúria, mikroalbuminúria, TSH, očné vyšetrenie. V prípade dg. nejasností C peptid,

Modul TP
titračná prehliadka

TP

INTERVENCIA, EDUKÁCIA:
DIÉTA, POHYB...
Nežiaduce účinky liečby

TK

Glykémia
nalačnoGlykémia
postprandiálna

BMI

Obvod pása

Vyšetrenie dolných končatín

Modul á3M
trojmesačná prehliadka

á3M

TP +
HbA1C**Modul á6M**
šesťmesačná prehliadka

á6M

á3M +
Lipidy
Moč CH+sediment**Modul RP**
ročná prehliadka

VP/RP

á6M +

Komplexné
vyšetrenie(1)Očné
vyšetrenieKreatinín
GF

EKG

Orientačné
neurologické
vyšetrenie

TSH

Mikroalbuminúria
alebo
Proteinúria

C peptid

(1) Komplexné vyšetrenie sa skladá z fyzikálneho interného vyšetrenia zameraného na postihnutie veľkých ciev, príznaky ICHS, ICH DK a ICH CNS(cieľené anamnéza a objektívne vyšetrenie vrátane poslechu karotíd, stehenných tepien a palpácie periférnych tepien, a podľa možnosti aj meranie ABI – ankylobrachijnálneho indexu alebo USG doppler vyšetrenie tepien DK).

Komentár, individualizácia plánu:

Dátum zhodnotenia, pečiatka a podpis lekára

Meno a priezvisko:

Poradové číslo pacienta:

Adresa pacienta:

Kód poisťovne:

Pre váženu pani kolegýňu diabetologičku/ Pre váženeho pána kolegu diabetológa**Dôvod konzultácie:**1. Pacient s DM 1 typu **áno** **nie** Pacientka s tehotenským DM **áno** **nie** 2. Pacient s DM s hyperglykémiou nalačno nad 16 mmol/l pri prvom vyšetrení **áno** **nie** 3. Pacient s DM 2 typu s pretrvávaním HbA1C nad 7mmol/l po opakovanom poučení o režimových opatreniach a liečbe metforminom **áno** **nie** 4. Pacient s nutnosťou liečby PAD ale s intoleranciou metformínu kde je indikovaná liečba metforminom s predĺženým uvoľňovaním a v prípade aj jeho intolerancie liečba gliklazidom s postupným uvoľňovaním alebo liečba pioglitazónom **áno** **nie** **Výsledky doterajších vyšetrení:**

Výška: Hmotnosť: BMI: Obvod pása:
Krvný tlak: Glykémia nalačno: Glykémia postprandiálna:
OGTT, nalačno: po 2..hodinách: HbA1C: C peptid:
Cholesterol celkový: HDL cholesterol: LDL cholesterol:
Triglyceridy: TSH: Mikroalbuminúria/proteinúria:
EKG:

Očné vyšetrenie:
Orientačné neurologické vyšetrenie:
Vyšetrenie dolných končatín:

Diagnostický záver:

Doterajšia liečba:

Návrh ďalšej liečby, ktorú by realizoval VLD, ale ktorú nemôže realizovať pre administratívne obmedzenie:

Prosím o skonzultovanie navrhnutého liečebného postupu **áno** **nie** Odosielam pacienta do dispenzárnej starostlivosti u diabetológa **áno** **nie**

Ďakujem Vám veľmi pekne za spoluprácu

Dátum vyžiadania konzultácie, pečiatka a podpis

Diaprojekt- časové intervaly

- Projekt začal od začiatku roku 2009
- Štartuje postupne ako pilotný projekt, t.č. prihlásených už 50 VLD praxí v SR
- Predstavili sme ho na 51. odbornej konferencii v Bojniciach
- V súčasnosti zbierame dáta, vyhodnocujeme...
Príprava prezentácie na konferenciu WONCA Basel 9/2009

Do projektu sa prihlásili

Bratislava: Peter Lipták (1), Helena Kracíková (2), Soňa Ostrovská (3), Mária Pardubská (4), Darina Steffeková (5), Katarína Tesárová (6), Darina Kohnová (7), Iveta Vaverková (8)
Bánovce nad Bebravou: Tatiana Drábiková (9)
o. Hlohovec - Trhovište: Jozef Durík (10)
Komárno: Lajos Horvat Maurovich (11)
o. Komárno - Moča: Mária Tóthová (12)
o. Košice - Bohdanovce pri Košiciach: Valéria Vancáková (13)
o. Krupina - Hontianske Nemce: Alena Ondrášiková (14)
Lučenec: Ľubomíra Cierniková (15), Miriam Leleková (16)
Martin: Eugénia Bellová (17), Marta Ľuptáková (18), Adelheida Tomková (19)
o. Martin - Príbovce: Ľubica Bánová (20)
Michalovce: Anna Hudáková (21), Monika Jakubíková (22), Jana Zátvarnická (23)
o. Myjava - Vrbovce: Vladimíra Skalická (24)
Nováky: Nikolaj Fomincev (25)
o. Partizánske - Skačany: Dagmar Hlavnová (26), **Chynorany:** Klaudia Dzuranyiová (27)
o. Piešťany - Vrbové: Boris Pontes (28)
Poprad: Mária Dideková (Zuzana Babjaková) (29)
Prešov: Eva Húsková (30), Anna Kvokáčková (31), Klára Paučulová (32), Soňa Sedláková (33)
o. Prievidza - Diviacka Nová Ves: Jaroslav Kohút (34)
o. Poltár - Kalinovo: Helena Zdechovanová (35)
Rimavská Sobota: Palhazyová Irena (36)
Senec: Jana Bendová (37), Jana Sencáková (38)
Snina: Peter Makara (39)
Strečno: Helena Rolková (40), Ladislav Rolko (41)
Spišské Podhradie: Eva Janíčková (42)
Samorín: Adéla Horváthová (43)
Topoľčany: Michaela Macháčová (44)
Trnava: Viera Kucmanová (45), Peter Bakič (46)
Zvolen: Tomáš Hybský (47)
Zilina: Martina Jandžíková (48), Trojáková Slávka (49), Mária Dúhová (50)

50 centier diaprojektu SSVPL

Monitorovanie

- **Protokol pacienta** zostáva súčasťou dokumentácie pacienta
- **Koordinátori sa hlási:**

1. VSTUPNÉ HLÁSENIE CENTRA

- počet kapítovaných
- počet pacientov s DM 1. a DM 2. typu
- počet DM 2. typu v starostlivosti diabetológa
- počet DM 2. typu v starostlivosti iba VLD

2. PRIEBEŽNÉ HLÁSENIE CENTRA

- počet VLD novodiagnostikovaných 1. typu / 2. typu
- počet VLD novodiagnostikovaných odoslaných do starostlivosti diabetológa 1. typu / 2. typu
- DM novodiagnostikovaný na inom pracovisku 1. typu / 2. typu
- Z toho DM diagnostikovaný až po komplikácii(AIM, NCMP...), pri akútnej hospitalizácii
- aktualizácia údajov
  - počet kapítovaných
  - počet DM 1.typu / 2. typu
  - počet DM 2.typu v starostlivosti iba VLD,
z toho HbA1c **≤6,5 / >6,5 - ≤7 / >7 - ≤8 / >8 - ≤9 / >9**
  - počet DM 2.typu v starostlivosti diabetológa,
z toho HbA1c **≤6,5 / >6,5 - ≤7 / >7 - ≤8 / >8 - ≤9 / >9**
  - počet pacientov s DM2. typu na inzulíne

Zosumarizovaním dát získame zaujímavé porovnanie

Cieľ

- **Cieľom projektu je zlepšiť úroveň diagnostiky a liečby pacientov s DM 2.typu v primárnej praxi, zlepšiť ich kvalitu života a ich celkový osud.**
- **Prejaví sa to nárastom pacientov s DM 2. typu, ktorým bude poskytovaná kvalitná starostlivosť iba VLD v primárnej praxi.**

12TH.Otázka

- *Projekt DM 2. Typu ma zaujal zapojím sa doňho*
  1. *Áno*
  2. *Nie*
  3. *Neviem*

7TH.Otázka

- *Myslíte si, že je potrebné presadzovať zvýšenie kompetencií všeobecných lekárov v liečbe chronických ochorení?*
  1. Áno
  2. Nie
  3. Neviem

**Ďakujeme všetkým lekárom
zapojeným v projekte**

**PACIENTI
DIABETICI**

lipp@pobox.sk